

## امام حسین (ع) یک اسوه، یعنی اسطوره‌ای حقیقی است

یک اسطوره‌شناس گفت: امام حسین (ع) یکی از قدرتمندترین اسوه‌ها و اسطوره‌های بشری است، زیرا غیرمسلمانان هم ایشان را به دلیل وجهه ظلم‌ستیزی‌شان دوست دارند.



به گزارش آران نیوز: اسطوره‌شناس و معاون صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - در گفت‌وگو با ایسنا، درباره اسطوره بودن امام حسین (ع) اظهار کرد: یکی از مهمترین شکل‌های زبان غیرمستقیم در بیان احساسات، نمادها، تمثیل‌ها و اسطوره‌ها هستند. اسطوره در تعریف اولیه به معنی الگوهای روایت‌دار تکثیرپذیر است، یعنی ما شخصیتی روایتی داریم که قابل تکثیر است. به عبارتی، روایت باید طوری باشد تا بسیاری با شنیدن آن دوست داشته باشند، جای قهرمان داستان باشند و با آن همزات‌پنداری می‌کنند.

او ادامه داد: مثلا برخی مردم، نام اسطوره‌هایی مثل رستم و سهراب را روی فرزندان خود می‌گذارند، زیرا می‌خواهند فرزندان‌شان مثل این افراد جسور و پهلوان باشند. اسطوره‌ها شکل‌های مختلفی دارند و می‌توانند مذهبی یا غیرمذهبی، مقدس یا نامقدس، واقعی یا ذهنی باشند که هر کدام تاثیرگذاری متفاوتی دارند؛ اما با هم تفاوت چندانی ندارند. اسطوره‌ها روح فرهنگ‌ها و تمدن‌ها را در قالب شخصیت‌ها بازنمایی می‌کنند، مثلا اگر می‌خواهیم بدانیم یک جامعه چه روحیه‌ای دارد و درون آن چه اتفاقی می‌افتد، می‌توانیم به اسطوره‌های حاکم بر آن جامعه نگاه کنیم. اسطوره‌ها احوال درونی جامعه را در قالب یک شخصیت و روایت مطرح می‌کنند.

این مدرس دانشگاه گفت: اسلام واژه مخصوص خود را از اسطوره ارائه می‌دهد و آن «اسوه» است که برای آن ویژگی‌هایی قائل است و بر این باور است که اسوه باید حتما شخصیت واقعی باشد. به همین دلیل حضرت محمد (ص) را به‌عنوان اسوه حسنه معرفی می‌کند. پس از واژه اسطور در قالب اسلامی کم استفاده می‌کنیم و سعی می‌کنیم شبیه آن شویم. اسوه، یک انسان کاملا آرمانی مثل پیامبر (ص) است و یا وجوه آرمانی دارد که موجب می‌شود ما خودمان را شبیه او کنیم.

نامورمطلق با بیان این‌که امام حسین (ع) یک اسوه، یعنی اسطوره‌ای حقیقی است، اظهار کرد: ایشان اسطوره‌ای است که فراتر از اسطوره‌های ذهنی، اما حقیقی است، زیرا تمام ویژگی‌های یک روایت را دارد و شخصیتی است که همه دوست دارند شبیه او شوند و ما در این شخصیت مضامینی مثل ظلم‌ستیزی را می‌بینیم. مهمترین ویژگی اسوه امام حسین (ع) ظلم‌ستیزی است. در واقع، حماسه کربلا براساس ظلم‌ستیزی استوار است، بنابراین امام حسین (ع) یک اسوه حماسی است.

او ادامه داد: امام حسین (ع) شخصیت کامل اسوه حماسی در فرهنگ ایرانی - اسلامی است که حتی جمع بزرگی از جمعیت کشورهای غیراسلامی هم این موضوع را پذیرفته‌اند. به همین دلیل، ما نباید بگوییم امام حسین (ع) مظلوم است، زیرا او ظلم‌ستیز است. وجهه حماسی امام حسین (ع) بر همه چیز غلبه دارد. این اسوه حماسی، خودش را به‌شکل دائم در طول تاریخ تکرار و مصداق‌های تازه پیدا می‌کند.

این اسطوره‌شناس با بیان این‌که یکی از زنده‌ترین اسوه‌ها و اسطوره‌های تاریخ بشری امام حسین (ع) است، گفت: اسوه و اسطوره با تکرار شدن، قدرت می‌گیرند. اگر اسطوره‌ای تکرار نشود، مرده است. بسیاری از اسطوره‌های قدیمی از یاد رفته‌اند و از بسیاری از آن‌ها نیز خیلی کم یاد می‌شوند، اسطوره‌های زنده است که از آن یاد شود.

نامورمطلق بیان کرد: اتفاق‌ها و رویدادهایی مثل عاشورا، اربعین و ... که یک اسوه و یاران او می‌سازند، نشان می‌دهد که او در مرکز یک روایت تاثیرگذار است و ما را به تکثیر کردن خودش تشویق می‌کند. اگر می‌خواهیم در مسیر ظلم‌ستیزی حرکت کنیم، آن حضرت یک الگوی عالی است تا جایی که حتی گاندی هم که مسلمان نیست، به ایشان اقتدا می‌کند. بنابراین امام حسین (ع) یک اسطوره و اسوه زنده جامعه، از نظر اتفاقات اجتماعی است. حتی زمان انقلاب اسلامی ایران، به امام حسین (ع) اقتدا می‌کردند. وقتی جنگ شروع شد زرمندگان ما به نام امام حسین (ع) استقامت کردند و شهید شدند. هیچ اسوه‌ای را نمی‌شناسم که تا این حد تاثیرگذار و زنده باشد و زنده کند. اسوه نه تنها با تکثیر شدن زنده می‌شود، بلکه یک جامعه را زنده می‌کند و به دلیل ویژگی حماسی و ظلم‌ستیز بودنش روز به روز توسعه پیدا می‌کند.

او درباره این‌که اسطوره‌ای به نام امام حسین (ع) واقعی است، اما چرا بسیاری می‌پندارند که اسطوره‌هایی مثل رستم یا سهراب افسانه هستند؟ توضیح داد: در اسطوره‌شناسی، واقعی و غیرواقعی بودن چندان تفاوت نمی‌کند؛ اما اسطوره‌ها مقدس و غیرمقدس هستند. امروزه همه باور داریم که امام حسین (ع) یک اسطوره مقدس است، یعنی به عالم قدسی وصل است، اما کسی مدعی نیست که رستم یا سهراب اسطوره‌های مقدسی هستند، بلکه آن‌ها اسطوره‌های ملی محسوب می‌شوند که البته مورد احترام هستند و از این لحاظ، تاثیرگذاری زیادی هم دارند، اما کسی باور ندارد که رستم با توصیف‌هایی که درباره او شده، واقعی بوده، البته مهم هم نیست که واقعی باشند، مهم تاثیرگذاری آن‌هاست.

این مدرس دانشگاه گفت: اسطوره شامل دروغ‌های باورپذیر است، یعنی همه می‌دانیم که رستم و سهراب به این شکل نبودند، اما وقتی داستان آن‌ها را می‌شنویم، باور می‌کنیم، اشک می‌ریزیم و آرزو می‌کنیم، ای کاش سهراب زنده می‌ماند و همراه رستم می‌توانست جهان را تصرف کند تا قلمرو ایران را گسترش دهد.

نامورمطلق اضافه کرد: در اسطوره‌های خیالی، آنچه اسطوره را از افسانه جدا می‌کند، باورپذیری است. با وجود آن که می‌دانیم در اسطوره هم دروغ وجود دارد، اما باورش می‌کنیم، زیرا در شکل‌گیری هویت ما نقش داشته‌اند، مثل رستم که در شکل‌گیری هویت ما نقش داشته است؛ اما اگر واقعی بودن اسوه‌ها را از آن‌ها بگیریم، اعتقاد ما زیرسوال می‌رود. ما باورهای مان را براساس واقعیت روی دین استوار کرده‌ایم و به همین دلیل، تاکید همه بر این است که اسوه‌ها واقعیت‌های تاریخ بشری بودند که به صورت الگو درآمدند. اسطوره‌ها لزوماً واقعیت تاریخ بشری نبودند، اما الگو و تاثیرگذار هستند.

بهمین نامورمطلق